

ВОЛИНЬСЬКІ ЄПАРХІАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

За єдину помісну Українську
православну церкву!

Часопис Волинської єпархії
Православної церкви України

№ 6 (187), червень 2020 р.

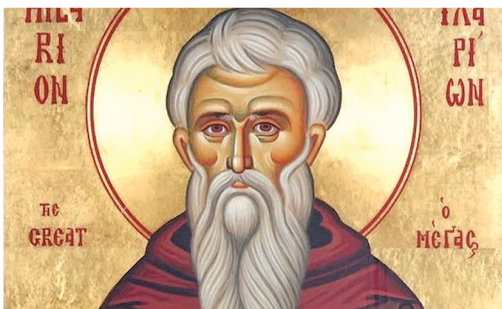

У луцькому кафедральному соборі Святої Трійці на храмове свято

Про цю подію читайте на с. 3

Світлина інформаційної служби єпархії

З ЦЕРКОВНОГО КАЛЕНДАРЯ

19 червня – преподобного

Іларіона Нового, ігумена Далматського

Цей угодник народився у 775 році від благочестивих батьків Петра і Феодосії, які виховали його в чеснотах і наставили у Священному Писанні. У двадцять років Іларіон

постригся в чернецтво в Ісїхійській обителі поблизу Візантії, а звідти перейшов у Далматську, де прийняв велику схиму і став учнем Григорія Декаполіта.

Преподобний глибоко шанував святого Іларіона, ігумена Пелікитійського, прагнув наслідувати його життя, тому й був наваний Іларіоном Новим. У Далматській обителі його висвятили на пресвітера. Після смерті ігумена братія хотіла обрати на це місце отця Іларіона, але він, дізнавшись про те, таємно пішов у Візантію.

Тоді ченці Далматської обителі надіслали Патріархові Никифору клопотання про призначення Іларіона ігуменом. Патріарх закликав його і переконав дати згоду. Протягом восьми літ той мирно управляв монастирем.

У 813 році візантійський престол посів іконоборець Лев Вірменин. Преподобний відмовився хулити святі ікони та сміливо викрив імператора в ересі, за що зазнав багато страждань. Кілька разів його кидали в темницю, морили голодом і спрагою. Патріарх Феодот, що зайняв місце вигнаного Никифора і теж був іконоборцем, учинив преподобному багато мук, домагаючись зречення від Православ'я. Ченці Далматської обителі прийшли до імператора й просили його відпустити святого, обіцяючи коритися царській волі.

Проте, повернувшись до монастиря, о. Іларіон та всі далматські ченці продовжували вшановувати образи, хрест, мощі. Розгніваний імператор знову кинув його у в'яз-

ницю. Всіма силами домагаючись зречення, піддавав святого катуванням.

Але кара Божя спіткала злочестивого імператора: він був порубаний своїми ж воїнами в храмі, на тому ж місці, де колись уперше скинув ікону. Новий імператор Михаїл II звільнив преподобного Іларіона з ув'язнення і святий оселився у відокремленій келії.

За імператора-іконоборця Феофіла отця Іларіона знову взяли під варту і, жорстоко побивши, заточили на острові Афусі.

Після смерті Феофіла свята імператриця Феодора звеліла повернути сповідників із заслання. Преподобний Іларіон повернувся до Далматської обителі, знову прийняв у ній ігуменство і мирно помер у 845 році.

Віталій КЛИМЧУК

Наша газета – у Вашу скриньку чи на монітор

Боголюб'язний читачу! Наш часопис – корисний засіб у духовному житті православного християнина. Щоб ця релігійна газета надходила Вам додому – випишіть її в будь-якому поштово відділенні області, починаючи з будь-якого місяця.

Вартість одного примірника з доставкою – **6 грн 80 к.** (без вартості приймання передплати). Індекс у поштово каталозі обласної періодики – **91241**. Ця ж газета в електронному вигляді, архів її основних публікацій, радіопередач та інших аудіо-, відео- і текстових документів, церковні новини тощо – в інтернеті за адресою: www.pravoslaviavolyni.org.ua

ХРОНІКА

Проповідь архієрея: жінки дають життя і своєю працею

3 травня, в неділю жон-мироносиць, митрополит Луцький і Волинський Михайл привітав жінок зі святом під час казання на завершення Божественної літургії в кафедральному соборі Святої Трійці.

Архієпископ наголосив, що жінка дає життя не лише своїм тілом, але й своєю працею. Вона завжди є берегинею.

Згадуючи подвиг святих мироносиць, владика нагадав: вони, не боячись ніяких покарань та не вимагаючи ніяких підтверджень, затемна поспішили до гробу Господнього, аби помазати тіло Христа миром. Це було свідченням їхньої найбільшої любові.

Луцьких авіаторів захищатиме Юрій Переможець

204-та бригада тактичної авіації отримала подарунок від луцької художниці Таїсії Липницької – витвір мистецтва із традиційним зображенням святого Юрія Переможця.

Як повідомив капелан військового підрозділу А0959 протоієрей Олександр Вронський, картину він передав своїм підопічним через сина майстрині Юрія: цей учасник війни в Афганістані дуже хотів зробити такий подарунок для військовиків. Тож завдяки сприянню психолога Любави Казмірчук його мрія здійснилася.

Цей авіаційний підрозділ уже має молитовний куток. Тут є місце для подання записок, а також прапор із фотографіями воїнів Небесного легіону.

Коли священник здійснить чин освячення мистецького дару, він набуде статусу ікони і воїни зможуть перед нею молитися до святого Юрія.

Молитовно відзначили День пам'яті та примирення

8 травня в єпархії заупокійними відправами вшанували жертв Другої світової війни. Не забули й тих, хто стримував нішню агресію на Сході країни.

За повідомленням священників у фейсбуці, цього року через карантин їм довелося провести панахиди без прямої участі мирян. Але подекуди вірні долучалися до поминання через прямі трансляції в соціальних мережах.

У день народження архієрея

Митрополит Луцький і Волинський Михайл з нагоди свого 54-річчя 9 травня очолив Божественну літургію та подячний молебень у кафедральному соборі Святої Трійці.

За богослужінням із високопреосвященим молилися декан протоієрей Микола Нецькар та інше духовенство цього Божого дому. Співав архієрейський хор «Оранта» (головний регент Василь Мойсіюк).

Від священнослужителів та мирян із вітальним словом виступив о. Микола. Він зазначив: неважливо, де людина народилася, але важливо, як живе; неважливо, в якій родині з'явилась на світ, але важливо, як своїм життям славить родину. Панотець побажав владіці примножувати те, що Господь вклав у його серце, – усі чесноти. На завершення зичив іменникові здоров'я і благоденства на багатому літа.

Подякувавши за теплі вітання, високопреосвященим сказав, що приємно бачити людей у церкві. Адже одні прийшли привітати архієрея, інші – просто помолитися. Цей вірус, який нині шириться світом, нас багато чого навчив: бути смиренними, богобоязними, але головне – навчив вірити. Хто вірить у Бога, той спасеться, бо Господь «смертю смерті подолав». І ми в це віримо. Господь береже Волинь, а ми будемо дотримуватись рекомендацій МОЗ, але до церкви ходити. Віра наша стала сильнішою, впевненість більшою. Боятись уже нам немає чого. Усі подальші проблеми – справа політиків.

З ЦЕРКОВНОГО КАЛЕНДАРЯ

Третя неділя після П'ятдесятниці (28 червня)

Ця неділя ознаменована повчанням Спасителя про величезне значення ока для людини. «Світільником тіла є око. Отже, якщо око твоє буде чистим, то і все тіло твоє буде світлим. Коли ж око твоє буде нечистим, то і все тіло твоє темним буде. Отже, якщо світло, що в тобі, є темрявою, то яка ж тоді темрява?!» (Мф. 6:22–23).

Тобто око людське є дзеркалом душі, у ньому чітко простежуються навіть думки із глибини свідомості. Яскравий артист тим і талановитий, що за виразом його обличчя й очей вимальовується особисте світосприйняття та ставлення до тих чи інших ситуацій. Глядач наперед здогадується, які думки рождаються в його голові.

Біблія постійно нагадує нам, що Бога треба більше слухатися, ніж людей. Тому страх темряви має спонукати нас і надихати на щоденну духовну працю над собою і частіше спрямовувати свої очі в небо, звідки вдруге має прийти Христос, щоб судити живих і мертвих.

Хороший «артист» у житті здатний зіграти позитивного героя, увіснати в оману свою чергову жертву. Добрими очима можна задобрити і приховати злочинний задум. Але ці речі стосуються лише ближнього, який стає жертвою лицемірності. Обманути всевидячого Творця неможливо, адже Його око бачить,

і ще архієрей просив не перейматися своїм віком. Бо скільки б не мала людина років, душа її завжди молода і безсмертна. На завершення побажав частіше заглядати у свою душу, а не в паспорт.

Викладачі і студенти Волинської православної богословської академії долучилися до привітань архієпископа, але у незвичний спосіб. Високопреосвященим мав можливість переглянути відео, яке транслювалося в актовій залі цього духовного вишу. Студенти промовляли віншування, записані через смартфони. «Христос воскрес!» звучало різними мовами. Опісля ректор протоієрей Володимир Вакін вручив іменникові відзнаку академії «За духовне просвітництво» із врученням бронзової статуетки святого рівноапостольного князя Володимира Великого, першим номінантом якої став наш владика як ктитор академії.

Свято матері: одного дня Церква нагадує, а пам'ятати треба завжди

Привітавши жінок із Днем матері, митрополит Луцький і Волинський Михайл наголосив, що шанувати жінок потрібно завжди, а не лише сьогодні. Про це він говорив під час проповіді 10 травня на завершення Богослужіння у кафедральному соборі Святої Трійці.

Архієрей наголосив, що забагато уваги не буває. Ми не повинні прив'язувати нашу любов і шану до одного дня. Одного дня Церква нам нагадує, що треба пам'ятати завжди. В один визначений день тижня ми особливо згадуємо про Світле Воскресіння Христове, але завжди пам'ятаємо про це. І в інші дні трудимося на славу Божу, пояснює керуючий єпархією.

Архієрей подякував працівникам «12 каналу»

Митрополит Михайл висловив подяку журналістам та операторам цього медіахолдингу за трансляцію Богослужіння у час пандемії.

Владика відзначив медалями «За жертвенність» 11 працівників телеканалу, які постійно трудилися, аби кожен мав змогу таким чином взяти участь у Службах. Вручення нагород відбулося 10 травня під час недільної Божественної літургії у кафедральному соборі Святої Трійці.

чує і відчуває всі наші найпотаємніші думки. І якщо Всевишній створив людей за подобою Своєю, то Він і подає нам приклад збалансованості зовнішнього із внутрішнім. Тому-то і запитує здивовано: «якщо світло, що в тобі, є темрявою, то яка ж тоді темрява?!». Кого ж ми тоді обманюємо? Себе чи Творця? Вседержитель не піддається обману, ми у Нього як на долоні – нагі у помислах і діях. Отже, обманюємо самих себе, ховаючись під личиною порядності та мнимого світла.

Здавалось би, сучасне життя і великий прогрес людства в науці й економіці врятує землян від голоду і злиднів, від безробіття і катаклізмів, від знущання над собою підібними, від шахрайства і злодіянь, але все це, на жаль, не так. Богоборці та лжесвідки поводять себе, наче Бога в світі й не існує. Стандарти християнського життя їм здаються «несправедливими». Вони думають тільки про себе і закони пишуть на догоду собі. Прихід до влади вони бачать очима, які далекі від жертовного служіння людям. На кону владного олімпу стоїть власна корисливість і вигода, завульована в красиві й нібито щирі слова, які і є фальшивим світлом. Адже не раз «світло» правди і справедливості завершував свій кар'єрний ріст у контексті кримінальної статті.

Проте кара Божа настає на всіх, хто навіть зуміє ухилитися від законів суспільства, які потерпають від переоцінки цінностей. Нам же, християнам, треба завжди пам'ятати про незмінний Божий Закон. Бо він справедливий до всіх. І хто його виконує, той оздоровлює своє око і світлим робить усе своє життя. А щира молитва несе світло нашій душі, наповнює серце непідробною любов'ю до ближнього і веде до світлого Царства Небесного.

Віталій КЛИМЧУК

ПЦУ береже здоров'я і життя вірних. А МП?

У Ковелі 18 людей після відвідування храму Архістратига Божого Михайла УПЦ (Московського патріархату) захворіли на коронавірусну інфекцію, повідомили ЗМІ.

Вірус виявили і в настоятеля громади, а жінка, яка нещодавно померла від коронавірусу, прибирала в цій церкві.

Напередодні спалаху інфекції у фейсбуці опублікували відео мирян, що прийшли до цього храму і не дотримуються правил карантину. Через дорогу, в іншому храмі, ПЦУ, – дотримуються.

Тож Православна церква України вкотре закликає кожного, незалежно від юрисдикції: Браття і сестри! Слід виконувати вимоги медиків, вживати всіх карантинних заходів – додержуватися відстані, приходити до храму в масці тощо. Якщо ж ви належите до групи ризику, то можна доєднатися до спільної молитви онлайн.

ВПБА – на міжнародній конференції

Волинська православна богословська академія дистанційно долучилася до заходів Фестивалю науки Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.

Як повідомив проректор із наукової роботи протоієрей Владислав Фальмес, разом зі студентами 12 травня вони взяли участь у XIV науково-практичній конференції аспірантів і студентів «Молода наука Волині: пріоритети та перспективи досліджень».

Пленарні й секційні засідання відбувалися за допомогою сучасних засобів зв'язку. Серед 26-ти секцій уперше представлено богослів'я. Отець Владислав виступив у ній ведучим, а студенти Денис Ключовський, Микола Кухарук та Руслан Левочко взяли участь в обговореннях.

Присутніх привітали керівники вишів. Ректор ВПБА протоієрей Володимир Вакін, зокрема, зазначив, що у натхненні ми шукаємо відповіді на всі питання, що нас турбують. І жодні труднощі не можуть стримати, а навпаки, дають сили, досвід і можливість опанувати нові технології. Панотець побажав молодим науковцям успіхів на цьому шляху і благословив їх на подальшу працю.

Господь хоче, щоб ми дали свій плід

Про земне життя говорив митрополит Луцький і Волинський Михайл 17 травня під

час казання на завершення Божественної літургії в кафедральному соборі Святої Трійці.

Високопреосвященим пояснив, що Господь вдихнув у людину життя, бо вона достойна виконати свою місію тут. Бог кличе нас із небуття, дає нам дар життя, аби ми дали свій плід на землі. Керуючий єпархією провів аналогію із природою: коли ми посадили дерево, то хочемо, щоби воно дало свої плоди. Так само і Господь, споглядаючи на нас, хоче, аби ми виконали те, для чого Він сюди нас привів.

Тож якщо ви трудитесь на славу Божу, не варто боятися смерті, бо це перехідний етап з одного світу в інший, пояснює владика. Господь покличе віруючу людину лише тоді, коли вона виконає свою місію на землі.

Владика привітав багатодітну маму із Каменя-Каширського

Митрополит Михайл відзначив благословенною грамотою учасницю хору парафії Святителя Миколая Чудотворця цього райцентру Оксану Шилік.

Як повідомив декан і настоятель громади протоієрей Володимир Мицько, він 17 травня, у неділю про самарянку, по закінченні Божественної літургії від імені архієрея у зв'язку із присвоєнням хористці напередодні почесного звання «Матері-героїні» вручив і церковну нагороду. У вітальному слові панотець побажав їй міцного здоров'я, родинного тепла, любові, Господнього благословіння та справжнього щастя. А діти – найкращі й найгарніші на світі – нехай принесуть лише радість і вітху.

Оксана Шилік виховує шістьох дітей, співає у церковному хорі від часу його створення.

Пом'янули загиблих на Донеччині воїнів-волинців

22 травня, в день святителя Миколая Чудотворця, священнослужителі взяли участь у скорботних заходах із нагоди шостої річниці загибелі 18-ти волинських бійців 51-ї ОБМБР під Волновахою. Про це душпастирі повідомили у фейсбуці.

Зокрема, головний військовий капелан єпархії протоієрей Михайло Бучак відслужив заупокійну літію за полеглими на Сході бійцями біля пам'ятного фотостенда «Герої Небесної сотні – Загинули за єдність України», що на Театральному майдані в Луцьку. Разом молилися військовослужбовці, родичі загиблих та інші небайдужі лучани. По завершенні поклали квіти до стенда.

Військовий капелан і настоятель луцької парафії Іова Почаївського протоієрей Олександр Вронський після літургії відправив панахиду. Потім панотець служив заупокійну літію біля двох меморіальних дощок (освячені у 2016 р.) в мікрорайоні «ЛПЗ», що розміщені на будинках, де проживали воїни.

Протоієрей Анатолій Александрук, декан Свято-Димитрівського округу Ковельського деканату, очолив заупокійну літію у співслужінні духовенства цього благочиння на Меморіалі слави в Ковелі.

Під Волновахою на Донеччині, біля пам'ятного хреста – місці загибелі у 2014 р. волинських бійців – архієпископ Донецький і Маріупольський Сергій відправив заупокійну літію.

Архієрей відвідав горохівську парафію з нагоди храмового свята

Митрополит Луцький і Волинський Михайл очолив Божественну літургію у храмі Вознесіння Господнього, що в Горохові, на честь престольного празника.

28 травня у відправі взяли участь декан і настоятель громади протоієрей Андрій Сидор, інше переважно місцеве духовенство. Долучилися до урочистої молитви народний депутат України В'ячеслав Рубльов, голова РДА Сергій Мишленік, голова райради Тарас Щерблюк, міський голова Віктор Годик.

Привітавши присутніх зі святом, владика зазначив, що такий піднесений стан переживали й апостоли, коли були впев-

ПЕРЕДРУКИ

КАПЕЛАН ЄВГЕН РУДЬ: «ЯКЩО ТИ НЕ ПАТРІОТ РІДНОЇ ЦЕРКВИ, ТО ЯКИЙ ТИ ПАТРІОТ СВОЄЇ ДЕРЖАВИ?»

В історії цього села весна 2019 року розцвіла знаковою подією: у життєдайному березні церковна громада після отримання Томоса здійснила свою мрію – перейшла до Православної церкви України. Тоді з благословення митрополита Луцького і Волинського Михаїла настоятелем Свято-Михайлівського храму в Мирному Горохівського благочиння став військовий капелан отець Євген Рудь.

Спершу парафіяни придивлялися до нього з особливою цікавістю, тепер же всім кажуть із гордістю: «Маємо духовного батька – наставника від Бога».

Мріяв стати священником або... військовим

Герой цієї публікації народився в селі Павлів Радехівського району Львівщини. Батько Василь Степанович працював водієм, мама Марія Степанівна – на різних роботах у колгоспі та в райцентрі. Вони були взірцем порядності для синів Василя, Степана, Євгена і донечки Івонни. Духовним хлібом сім'ї повсякчас була щирість, оберегом – молитва.

Батьки з повагою дослухалися до всіх дитячих мрій, зокрема й до Євгенкової, який хотів «бути корисним для людей особливою» і ще в школі вирішив стати священником або... військовим. Збагнути важливі місії цих покликань допомагали достойні вчителі. Мама і бабуся Анастасія вдома розповідали про сенс людського буття словами наймудрішої Книги Книг – Біблії. У школі хлопчачу вправність, бажання гартувати тіло й дух вирізняв учитель Іван Степанович Батюк і готував здібного учня до військової служби.

Остаточне рішення підказала бабуся: «Вчися, внучку, на священника, а час покаже». Як у воду дивилася, знаючи, що Божа мудрість стане найпотрібнішою на всіх професійних дорогах. Вступив 1998 року до Волинської духовної семінарії Київського патріархату. Щоправда, час від часу ловив себе на думці, що не перестав хотіти в майбутньому поєднати свій сан із військовою службою.

Коли був у 4-му класі (в семінарії класи, не курси), запроменіло кохання. Його суджена підростала по судству, в рідному Павлові, але юнак задивився на дівчину, коли та була вже десятикласницею. Симпатія виявилася взаємною, тож Євген запропонував своїй обраниці серце, тільки-но вона закінчила школу. Іноді звинувачував себе, що через одруження Галина не вступила до вишу. Реалізувати плани кожного допоміг Господь, бо потому матушка здобула обраний фах, закінчивши Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки. Тепер благочестиве подружжя виховує доньок Вікторію і Юлію, які навчаються у 9-му і 8-му класах Мирненської ЗОШ І-ІІІ ступенів.

«Маєш залишити щось хороше всюди, куди тебе посилає Господь»

«Здобувачи освіти, я мріяв залишитися на Волині», – розказував отець Євген про те, як стелилася його життєва дорога до Мирного. Здійснював Богослужіння в луцькому Свято-Троїцькому соборі. З волинянами поріднився настільки, що після закінчення семінарії прийняв за велику честь служити їм у найменшій парафії – в Котіві на Ківерцівщині.

Було прикро до сліз, як бачив у церкві 20–30 людей навіть у великі християнські свята. Гуртувати село, роз'єдане різними конфесіями, почав зі знайомств із сім'ями в кожній хаті. Першими старався привести до Творця дітей і молодь. Від неділі до неділі церковна родина збільшувалася, та в Божому плані для її духівника був наступний щабель – служіння церковній громаді в Покащеві.

З його парафіянами протягом одинадця-

ти літ відчував себе господарем, зайнявшись заміною в церкві вікон і дверей. На згадку про себе зоставив селу збудовану триархусну дзвіничку.

– Чи ж хотілося знов залишати обжиту оселю, навіть отримавши чергове «підвищення»? – запитує в отця Євгена про черговий переїзд, у Сокиричі.

– Це не проблема. Питання в тому, що хороше й потрібне людина залишає після себе всюди, куди посилає її Господь, – такою відповіддю священник радить кожному задуматися про призначення на життєвих стежках. Сердечну вдячність адресує Ківерцівщині за те, що протягом 18 років вона була для нього гостинною, наче батьківська хата.

Заздрив тим, хто в окопах

Отця Євгена і досі гнітить думка про те, що «не доїхав» на Майдан. Йому не перестав боліти смерть Василя Мойсея, з сім'єю якого подружився через його рідного брата Романа – настоятеля парафій у селах Небіжка та Клепачів, і анексія Криму.

Душпастир із дружиною Галиною і доньками Вікторією та Юлією

У 2014-му священнослужитель став одним із перших волонтерів, які сміливо їхали на охопленій війною Донбас. Уявляв себе там капеланом, але першим повістку в печло сприйняв за обов'язок рідний брат Василь. Він у зоні бойових дій підвозив снаряди для артилеристів.

Щоб не засмучувати батьків, Євген дочекався його повернення, а наприкінці жовтня 2015 року після півторатижневого навчання в синодальному відділі військового духовенства прибув капеланом у 55-ту окрему артилерійську бригаду «Запорізька Січ» імені Генерал-полковника Василя Петрова. У містечку Новгородівка на Донеччині разом із водіями вантажівок, які тягнули гармати на передову, спав на ящиках з-під снарядів, і в усіма з одного казана. І білою заздрістю заздрив бійцям, які були на першій лінії вогню.

Легко сприймав «комфорт» у пристосованому під житло приміщенні шахти, дуже важко – три речі: як багато бійці курять, п'ють

кави й лаються. Далеко не всім їм було можливо пояснити, що війна закінчиться і треба берегти своє здоров'я, наскільки це можливо на війні, заради найрідніших, які чекають удома. Багато хто відвертався, дивлячись із недовірою на капелана, дарма не визнаючи найпотужнішої зброї – хреста і молитви.

Аж коли у грудні повертався додому, зізнався батькам, що був на війні, не волонтером.

На передову таки «прорвався»

Удруге на фронт капелан Євген Рудь повернувся через рік, у 2016-му. В 24-й окремій механізованій бригаді імені Короля Данила Галицького було легше, бо більшість бійців – із набожного Західного регіону. Звісно, скептиків теж вистачало, але, кажуть, під обстрілами невірних нема.

На Луганщині капелан Євген Рудь потрапив у село неподалік залізничної платформи Калиново-Попасної – теж зовсім близько від передової. Духовного отця берегли «по-своєму» ревно: поселили при штабі й суворо заборонили ходити в рясі. Неодмінно мав одягати бронезилет: офіцерів і духовенство снайпери видивляються з однаковою ворожістю. Він же не переставав проситися на передову. Серце казало, що там буде потрібнішим. І таки вмовив комбата відпустити за поселення – в бліндажі та окопи.

Відбував туди на день, а залишився на тижні. Було відчуття, що в бійців священник асоціюється з кимось із домашніх, найрідніших і справді найпотрібніший їм у важку хвилину. Тому невдовзі в найзатишнішому бліндажі гуртом облаштували капличку. Час богослужіння у ній під частими прицільними обстрілами встановити було неможливо, зате в Божу обитель міг прийти за порадою, помолитися кожен зі своїм душевним неспокоєм. Там відбувалися сповіді та причастя, сокровенні бесіди і каяття...

Вибухова хвиля, осколки артснаряда зрівняли із землею невеликий лісок, святиня ж, на диво всім, залишилася цілісною.

А ще війна викарбувала в серці капелана беззаперечну істину: якщо ти не патріот рідної церкви, то який ти патріот своєї держави? Протоієрей Євген Рудь називає речі своїми іменами, священників – Божими рабами, а тих, які пропагують «руській мір», закликає боятися Всевишнього, а не «керівництва». Просить сучасників більше думати про віру, про добро і безкорисливість.

Він уже поріднився з привітними мирненцями й щиро, як і всюди, просить Господа благодаті й миру для села з прегарною назвою – Мирне.

Леся ВЛАШИНЕЦЬ
(www.volyn.com.ua)

Світлини з архіву о. Євгена РУДЯ

ХРОНІКА

Закінчення. Початок на с. 2

нені, що так, як є, буде завжди. Важливо, маючи віру, не розслаблюватися і завжди пильнувати, щоб не впасти у гріх. Людина праведна – кається, а гріхозна – уподібнюється прародичам Адамові і Єві: втрачає пильність і не спирається на мудрість.

У кожного з нас своя мета йти до церкви. Але, за словами керуючого єпархією, потрібно приходити не лише за потребою, а й за станом душі, та щоразу дякувати Творцеві за життя. Коли йдемо до Божого дому, нам у ньому добре: маємо закладену взаємну любов зі Всевишнім. Тож так із Господом слід спілкуватися завжди й завжди Його славити.

Стосовно коронавірусу митрополит упевнений: страху не має бути, а тільки обережність. І будь-яку інформацію архіпастир радить не сліпо черпати з інтернету, а керуватися мудрістю.

Настоятель парафії подякував владіці й запевнив, що горохівчани поборили страх перед пандемією і пам'ятають про святий обов'язок спільної молитви у храмі.

Кількох кліриків деканату архієрей відзначив черговими нагородами, активних парафіян – благословенними грамотами.

Казання владыки: з великою вірою йдемо вперед

Про присутність Господа у нашому житті говорив митрополит Михаїл 31 травня під час проповіді на завершення Божественної літургії в кафедральному соборі Святої Трійці у неділю 7-му після Пасхи.

«Господь людину не полишає», – стверджує високопреосвященний. І навіть коли нам здається, що всі від нас відвернулися, біля нас завжди перебуває Бог. Він є і там, де багато гріха. Адже тоді як ніколи потрібна Його допомога, аби людина змогла відректися від гріховного. Всевишній завжди перебуває там, де потрібна підтримка, Його поміч і натхнення, запевняє архіпастир.

Тому всі труднощі, які даються нам, – це лише випробування. І ми повинні усвідомити, що з великою вірою пройдемо всі перипетії. Кожне покоління знавало труднощі і перешкоди, головне – як вони їх проходили. Тому в сьогоднішній ситуації архієрей радить залишатися твердими у вірі, покладати всю надію на Бога та робити усе, що від нас залежить. «З великою вірою йдемо вперед», – закликає керуючий єпархією.

Престольне свято кафедрального собору Святої Трійці

Божественну літургію з нагоди празника головного храму єпархії 8 червня очолив митрополит Луцький і Волинський Михаїл. Із його високопреосвященством служили: єпископ Ужгородський і Хустський Кирил, єпископ Ужгородський і Закарпатський Варсонофій, канцлер єпархії протоієрей Микола Цап, декан собору протоієрей Микола Нецькар, ректор ВПБА протоієрей Володимир Вакин, декани, інше духовенство – з нашої та інших єпархій. Співав архієрейський хор «Оранта» (головний регент – заслужений діяч мистецтв Василь Мойсіюк).

У вітальному слові владыка Михаїл побажав жити не в страху, а в любові. Аби бути щасливим у житті, любов повинна переважати всі боязні, переконає архіпастир. Тому живіть заповідями Божими – і ви переможете все на своїй дорозі.

Під час відправи митрополит нагородив душпастирів черговими священничими відзнаками. Перед причастям вірних проповідь виголошено маневицьким деканом протоієреєм Андрієм Закидальським. На завершення відбувся хресний хід.

Службу транслював телевізійний «12 канал», коментував головний редактор єпархіяльної радіостудії «Благо» протоієрей Віктор Пушко.

Інформаційна служба єпархії

ОБРАЗИ ЛУЦЬКОГО СВЯТО-ТРОЇЦЬКОГО СОБОРУ

Обстежувати пам'ятки собору Святої Трійці м. Луцька почали в 1981 р. Цим зайнялася науково-дослідна експедиція Волинського краєзнавчого музею під керівництвом доктора мистецтвознавства П. М. Жолтовського. Державний охоронний паспорт було надано п'ятьом пам'яткам, більшість з яких нині знаходяться в Хрестовоздвиженській церкві обласного центру.

У північній наві храму привертає увагу чудова ікона святого Пантелеймона в дерев'яному кивоті. Вона має посріблені металеві шати, орнаментовані гравіюванням зі вставками кольорових емалей. Написана в кінці XIX ст. темпераю на дошці в стилі псевдовізантизму. Вірогідно, що привезена в 1894 р. з Москви. Тоді до міста передано ряд ікон та церковного начиння за сприяння Луцького Чеснохресного братства, осередок якого складався з російських військових (голова – генерал-лейтенант Всеволод Панютін). Інформація про це міститься в часописі «Волинські епархіальні відомості» (неофіційна частина) за 1895 р.

«Ісус Христос – Господь Вседержитель», 1894 р. (після реставрації)

У заяві до Луцького братства російське військово начальство так вказує причину московської церковної активності на Волині: «Входя в состав войска, охраняющего здешнюю окраину, движимые христианским чувством сохранить неприкосновенно в сердцах вверенных нам нижних чинов, посылаемых сюда на службу со всех концов нашего необъятного отечества (Камчатський, Охотський полки. – Л. О.), преданность святой православной вере ... возымели желание возвести в городе Луцке часовню». Військова каплиця була збудована за 23 дні для ікони Іверської Богоматері у стилі архітектури Московського Кремля (архітектор Г. Г. Артинов, відповідальний – генерал-майор П. А. Каменоградський).

Найзначимішим із так званих московських дарів була велика ікона Іверської Божої Матері в посріблених шатах (автор копії Й. С. Чириков) із Микола-Перервинського монастиря. Після ліквідації каплиці у 1960 р. образ перенесли до луцького Свято-Троїцького собору, звідки у червні 2002 р. її викрадено. Про художню цінність реліквії можна судити лише опосередковано. На державний облік у 1981 р. наукова експедиція поставила її як твір XVIII ст., пізніше перемальований (хоча, вочевидь, оригінал помилково сприйняли за

перемальовок). У 80-ті рр. XX ст. твори XIX ст. в державний охоронний список історико-культурних пам'яток не включалися, крім високохудожніх. Можна зробити висновок, що ікона Іверської Богородиці не належала до таких, які мали високу мистецьку вартість.

У числі «московських дарів» звіт Братства за 1895 рік згадує «больших размеров образ Спасителя владимирского письма в ризе», який виконали «ремесленники Семен Иванович Иванов и Иван Николаевич Павлов». Ця ікона і тепер знаходиться в соборі, в правій бічній наві. Низ позолоченого оклада містить напис із датою: «Москва пожертвована жителями Марьиной Рожи Мая 23 д. 1894». У 2014 році під час реставрації ікону звільнено від мідного з позолотою оклада, виконаного методом штампування, з гравіюванням, емалями та скляними кольоровими прикрасами. На живописі виявлено пізніші перемальювання, під яким – майже втрачений первинний малюнок. По контурах, що збереглися, виконано умовну реконструкцію образу. Оновлену ікону помістили в новий дерев'яний кивот із позолоченим декором.

Особливо ціняться в храмі два аналогічні образи невеликих розмірів – святого Пантелеймона та Пресвятої Богородиці, виконані на кипарисових дошках в афонському монастирі 1905 року (про це є написи на іконах).

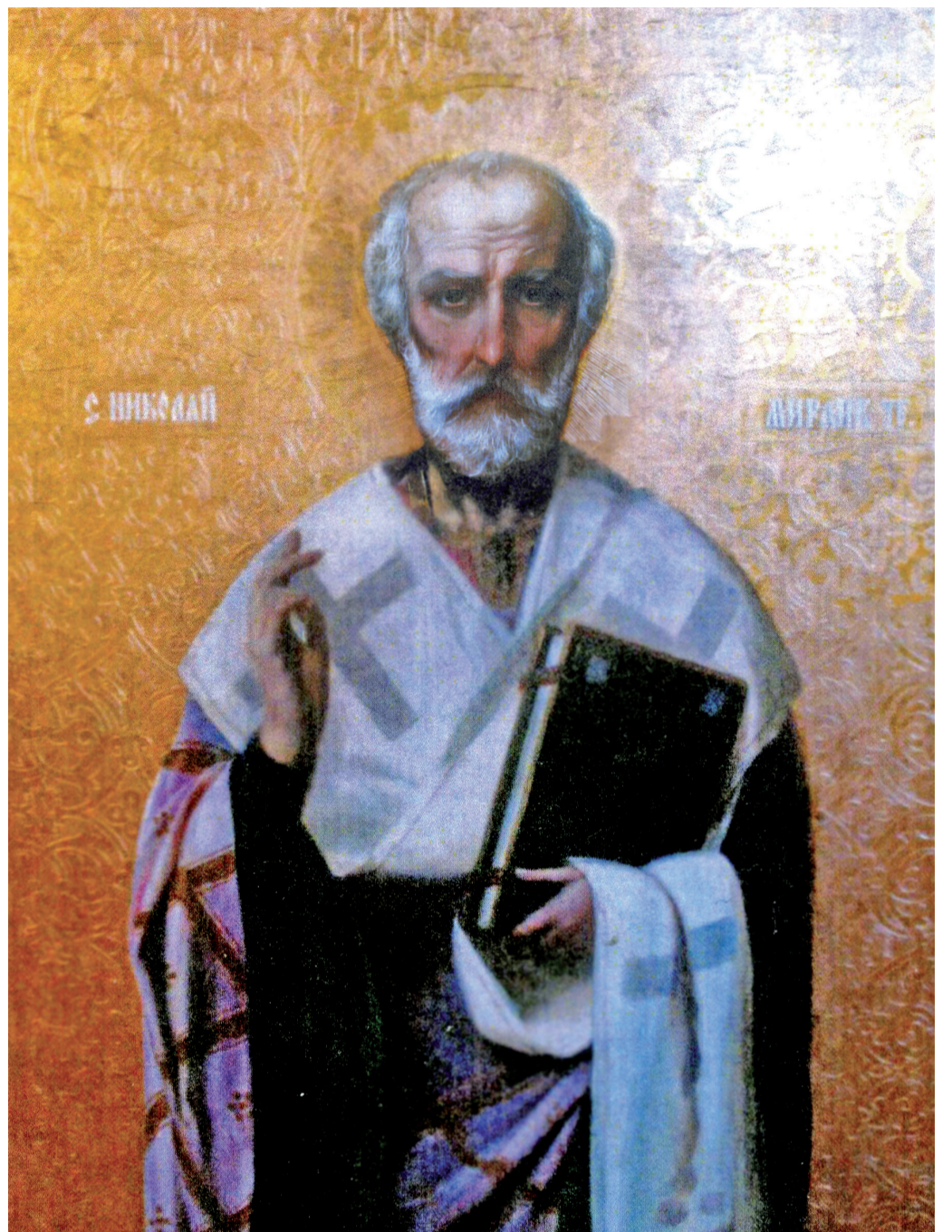
Початок XX ст. був складним суспільно-політичним часом для православної громади луцького Свято-Троїцького собору. Все ж Українська автокефальна церква спромоглася придбати образи в престижній київській іконописній майстерні О. І. Мурашка. Їх виконали високопрофесійні художники в стилі академізму. Тло та обрамлення оздоблено позолотою й емаллями по різьбленому левкасу. Орнаментация на кожнім неповторна, відповідає індивідуальному образу святого. Тепер деякі з цих ікон розміщено в південній наві храму. Це «Свята Марія Магдалина», «Святий Серафим Саровський» та «Явлення Пресвятої Богородиці на горі Почаївській».

Про період національного пробудження краю на поч.

XX ст. свідчать досить рідкісні для волинських храмів за сюжетами ікони «Святий Іоносаф, єпископ Білгородський» та «Святий Михаїл, перший митрополит Київський». Вони зазнали пошкодження і реставровані у 2006–2008 рр. До цієї групи відносяться ще два образи – «Преподобні Іов Почаївський і Федір, князь Острозький» та «Святий Федір Стратилат», які перебувають на реставрації.

Образ святого Миколая на повний ріст також належить до згаданої групи ікон та вражає надзвичайною майстерністю виконання, в ньому відчувається рука видатного художника з т. зв. школи Мурашка (на жаль, не ідентифікованого). Лик угодника передає спокій і непохитну мудрість. Він наче написаний з природи, дихає багатством відтінків та вражаючою пластикою. У 2015 році щойно відреставрований образ помістили в північній наві храму на колоні у верхньому ряду.

Іконостасну перегородку в соборі виготовили у кінці XIX ст. українські майстри, можливо, почаївські. Вона дерев'яна, з олійним живописом і різьбленими позолоченими царськими вратами. Мотив різьби – віртуозне переплетення гілок аканта, які огортають чотири клейма (з Благовіщенням та євангелістами). Іконостас має два основних яруси, ікони яких виконано професійними майстра-

«Св. Миколай Мирлікійський», поч. XX ст. Іконописна майстерня О. Мурашка

ми в класицистичному стилі. Перший – намістний, де справа і зліва від царських врат розміщено ікони Богородиці та Вседержителя, за ними – архангелів Михаїла й Гавриїла, святого Миколая та старозавітної Трійці («Гостинність Авраама»). Другий ряд – празників – складається з шести сюжетів основних християнських свят: Благовіщення, Різдва Христового, Богоявлення, Преображення, Воскресіння та П'ятдесятниці. Над царськими вратами по вертикалі розташовано такі образи: «Таємна вечеря», «Голова Івана Хрестителя», «Вознесіння Господнє» та «Бог Саваоф». Над празниковим рядом розміщено картуші з іконами первосвященника Мельхіседека – зліва та пророка Мойсея – справа.

На початку 70-х рр. XX ст. над розписами собору працювала відома українська художниця Лідія Спаська, родом з Волині. Вона, отримавши престижну європейську освіту, була популярним портретистом Парижа. Повернулася після еміграції до Радянського Союзу, де не полишала малювати ікони. У Луцьку вона розписала Свято-Феодосіївську церкву. За переказами, у Троїцькому соборі нею виконано дві великі багатофігурні композиції – «Нагірна проповідь Христа» і «В'їзд Господній до Єрусалима» у верхньому ярусі трансепта (поперечної нави). Можливо, вони пізніше були перемальовані, бо за характером письма не відповідають манері Л. Спаської. Зрештою, питання розписів цієї художниці в луцькому соборі залишається відкритим.

Наприкінці 80-х рр. у цьому храмі появилися дві ікони: «Святий Микола Святоша – князь Луцький» та «Голгофа». Це твори талановитих молодих волинських художників,

випускників Одеського художнього інституту Андрія Манька та Михайла Конського. Андрій Манько успішно працював над відродженням канонічного візантійського стилю і досяг неперевершених результатів. Академічний стиль Михайла Конського відзначається високою професійністю, тонкою колористикою і психологічним портретуванням. На тлі виконаної ним ікони святого Миколи Святоші відтворено історичний пейзаж – вид Старого міста з Луцьким замком. Спільна ікона М. Конського та А. Манька «Голгофа» – в душі модерну кінця XX ст.

На початку 2000-х рр. у вівтарній частині храму з'явилися три образи сучасного волинського художника Володимира Жупанюка: «Таємна вечеря», «Чудесний улов риби» та «Ісус з учнями серед ниви». Майстер пензля оригінально вирішує сакральну тематику. Він пропускає її через серце щирого християнина та істинного патріота. Його епічно-релігійні твори появляються після копітких пошуків і всестороннього вивчення теми. До образу він додає картини історичних подій, пов'язує їх із філософським баченням віруючої людини. Подібну традицію подачі іконописної теми можна простежити у волинських житійних іконах XVII–XVIII ст. Твори Володимира Жупанюка – це самобутнє явище на ниві української культури.

Ярослав Жупанюк, син Володимира, дипломований художник, створив разом із батьком ікону, що фіксує недавню подію на подвір'ї перед луцьким собором. Під час святкової служби над людьми появилася Матінка Божа, яка покрила їх своїм омофором.

Лариса ОБУХОВИЧ,
художник-реставратор
Музею волинської ікони

СВЯТИНІ ВОЛИНИ

ВІЗИТ ВЛАДИКИ МИХАІЛА В ДУБОВЕ

24 травня, в шосту неділю після Пасхи, митрополит Луцький і Волинський відвідав громаду Великомученика Юрія Переможця в цьому селі Ковельського деканату й очолив Божественну літургію.

Як повідомив старший декан і настоятель цієї парафії протоієрей Іван Бонис, відправа відбулася з нагоди 25-річчя побудови й освячення храму.

На порозі церкви високопреосвященного зустріли духовенство й парафіяни, а керівник недільної школи Наталя Творжевська вручила коровай, подарувала квіти та прочитала вірш.

З керуючим єпархією молилися: канцлер протоієрей Микола Цап, отець Іван, декан єпархії, душпастир цього благочиння, а також голова Ковельської райради Андрій

Броїло, голова Дубівської ОТГ Роман Троцюк.

У слові архіпастир привітав настоятеля з недавнім особистим ювілеєм та наголосив, що коли ми збираємось разом, то це привід разом прославити Христа, побачити, почути й підбадьорити один одного. Прихід людини в цей світ – не випадковість, а промисел Божий. Господь дає нам певну місію на землі, яку маємо виконати. Тож послаючи нас у цей світ, Всевишній чекає від нас конкретної дії як подяку за дар життя. Різниця між людиною й іншим творінням така: інші покликані з небуття до буття, а ми – із небуття через буття, але маючи «дихання життя до вічності». Тож іменинника потрібно вітати з покликом до життя вічного. Дарувати треба часточку своєї любові, говорити добрі слова – і цим прославимо Христа. На завершення владика побажав усім мудрості.

Церковними відзнаками «За жертвність» високопреосвящений нагородив протоієрея Івана Бониса у зв'язку із 50-річчям, хористів Лілію Кнерик, Інну Романюк, Світлану Семенюк, Ольгу Титюк та парафіян-підприємців Віктора Кривошука і Юрія Тищука; кількох душпастирів деканату – церковними священничими нагородами;

іншим вісьмом активним парафіянам вручив благословенні грамоти. Крім того, о. Івана нагороджено подякою райдержадміністрації та районної ради за вагомий

внесок у справу духовного відродження Ковельщини, утвердження християнських традицій, активну просвітницьку й волонтерську діяльність та у зв'язку з 25-річчям освячення храму.

На завершення Андрій Броїло і Роман Троцюк від імені територіальних громад вітали владика з недавнім днем народження, церковну громаду – із 25-річчям освячення Божого дому, а настоятеля – із нещодавнім 50-річчям і вручили «винуватцям торжества» квіти. Вітання та букети були і від парафіян.

Потому митрополит із духовенством освятив поклонний хрест у центрі села, який поставили перед Пасхою, та покропив свя-

ченою водою дорогу Ковель–Брест, на якій часто бувають ДТП.

Храм Великомученика Юрія Переможця побудовано в 1994 році.

Як розповів о. Іван Бонис, у Дубовому в минулому столітті була церква, в якій з 1 березня 1925 р. до 10 лютого 1942 р. служив настоятелем відомий діяч архієпископ Ігор (у той час іще священник Іван Губа). Правив українською мовою. Був висвячений у сан архієпископа в лютому 1942 р. Спочив у Бозі 24 листопада 1966 р. в Нью-Йорку. Похований у Саут-Баунд-Бруці (США).

Оксана КАРНКОВСЬКА
Світлина інформаційної служби єпархії

НА МАНЕВИЧЧИНІ ВІДЗНАЧИЛИ ЮВІЛЕЙ ЦЕРКВИ

У храмі Різдва Пресвятої Богородиці с. Городок Маневичького деканату відсвяткували 20-річчя від дня освячення цього Божого дому.

З нагоди ювілею 3 червня відправу очолив декан протоієрей Андрій Закидальський. Із ним служили любешівський благочинний протоієрей Юрій Устимчук, настоятель громади священник Федір Устимчук, інше місце духовенство. Як розповів о. Федір, церкву звели за рік: 1999-му відбулося закладання першого каменя, а вже у 2000-му – освячення новобудови. До того в селі було два храми: Святителя Миколая та Різдва Богородиці. Проте з часом вони зазнали руйнування.

У лютому 2019 р. парафія вийшла зі складу Московського патріархату і звернулася в Управління нашої єпархії з проханням змінити юрисдикцію.

Ольга ВЕРЕМЧУК
Світлина з архіву Тетяни ШЕМЕТЮК

ХУДОЖНЄ СЛОВО

ХРЕСТИК

Оповідка

Після переїзду до великого міста Т. почала ходити у величній храм поблизу свого дому. Їй подобалася і пишнота служб, і великі образи, і піснеспіви. Вона відразу ж знайшла на стіні зображення свого небесного покровителя, в день пам'яті якого народилася, і намагалася ставати на всіх службах саме біля нього.

А ще вона дуже любила читати. З часом, коли маленького молитовничка було вже замало, Т. придбала солідний товстий молитовник, і ранішні й вечірні молитви промовляла вже за ним. Оскільки серед ранкових була й молитва за духовного отця, а власного «офіційного» духівника вона не мала, то їй довелося «переробити» її та молитися за всіх духовних отців, які служили в сусідньому храмі й на сповідь до яких вона потрапляла.

Це тривало деякий час, але потім Т. вирішила, що прийшла пора «визначитися». Тільки як вибрати одного, якщо всі хороші? Один священник викликав симпатію поважністю та спокійною вдачею, інший – почуттям гумору, ще один був майже однолітком дівчини і при зустрічі не тільки давав благословення, а й розпитував про справи...

Місто, де проживала Т., було велике, і влітку їй подобалося робити щонедільні маленькі прощі до його храмів. Отож у суботу ввечері вона йшла або їхала (якщо церква була далеченько) на вечірню, щоб дізнатися, о котрій годині буде недільна служба, а вже наступного дня з радісним настроєм відправлялася туди на богослужіння.

Однієї неділі Т. поїхала в паломницьку подорож по православних святинях своєї області. Але оскільки поїздка завершилася ще до вечора, вирішила відразу ж одвідати й один із невеличких монастирів на околиці.

Коли Т. переступила поріг храму, то почула приємний мелодійний голос, який натхненно співав добре відомий їй акафіст «Слава Богу за все». Служив тільки один священник. Не було ні співців, ні парафіян. У церкві панував мир, спокій, благодать Божя. І дівчина, написавши записку за здоров'я рідних, почала підспівувати ієромонаху. Але, на

жаль, акафіст швидко закінчився, отець попросився, і довелось йти додому.

Однак цей стан умиротворення залишив незабутній слід у її душі, тож вона почала частенько навідуватись у затишний монастирський храм, хоча подумки все-таки вибирала духівника із церкви, поблизу якої жила.

У монастирі служило декілька ієромонахів, але найбільшу довіру викликав саме той, якому підспівувала акафіст. І їй захотілося, щоб духовним отцем став саме він. Дівчині подобалося з ним спілкуватися, вона засипала його запитаннями: і про те, чи потрібен узагалі духівник, і чи повинен він бути один, чи їх може бути декілька, та багато іншого. І завжди отримувала просту й мудру відповідь.

Також Т. молилася, щоб Господь і Матір Божа послали їй духовного отця. Трішки згодом у молитві вона вже конкретизувала, кого ж хоче за духівника. Час шов, але дівчина ніяк не могла наважитися попросити священника, щоб він став її духовним поводитирем. Окрім того, аби дізнатися, чи є воля Божя, щоб саме він став її духівником, попросила в Господа знак: хай душпастир подарує їй натільного хрестика.

Щоб не схибити з вибором, дівчина почала шукати в літературі й інтернеті ще й матеріали про вибір духівника. Однією з ознак, що саме це «твій» отець, було вказано піднесений настрій та окриленість після розмови з ним. Якоюсь вона розповіла про прочитане панотцю, а він, мабуть, уже здогадувався про її бажання та бачачи несміливість, запитав, що ж Т. відчуває після розмови з ним. «Я літаю, отче», – почув у відповідь. «Тоді я не відмовляюся бути вашим духовним отцем, якщо ви цього хочете».

Т. дуже зраділа, що нарешті має наставника, і сказала, що старатиметься бути хорошою духовною дитиною. Тільки її трохи бентежило, що все сталося так швидко, і вона не дочекалася відповіді Божої.

Прошло майже три роки. За цей час Т. намагалася слухати настанови духівника, виконувати доручене й іноді згадувала, що на знак волі Божої хотіла отримати хрестика. Що-

правда, тепер їй бажання дещо змінилось: після перегляду одного кінофільму, де головний герой-монах дарує своєму чадові власний хрестик, їй захотілось одержати в подарунок того хрестика, якого носив духівник.

І ось напередодні Благовіщення, яке ще й припадало на Велику суботу, після вечірньої відправи, коли увесь храм, прикрашений квітами і вишитими рушниками, ніби світився радістю, а душа очікувала величного торжества та якогось чуда, духівник підкликав до себе Т. і запитав, чи хоче, щоб він подарував їй хрестика? виявляється, то був його власний натільний хрестик-моштовик, у якому він колись зберігав мощі свого небесного покровителя, а після того як було намальовано ікону святого і їх вмонтували туди, хрестик можна було подарувати.

Оскільки духовне чадо від такої несподіванки завмерло на місці й не знало, що сказати (у думках було тільки одне: «Ось нарешті Господь дав Свою відповідь!»), отець простягнув такий довгоочікуваний подарунок Т. А їй зі сльозами на очах довелося розказати духівникові причину свого розчулення.

Вже потім вона зрозуміла: мабуть, ми не вправі просити у Бога, щоб Він дав відповідь у визначений нами спосіб. Адже Він Сам знає краще від нас, коли і що нам дати.

ТАЙСІЯ М.

— АМВОН —

НЕ ПРОСТО – ПРИЙТИ ДО ЦЕРКВИ...

Проповідь митрополита Луцького і Волинського Михайла*

Во ім'я Отця і Сина і Святого Духа. Слава Ісусу Христу!

Улюблені браття і сестри, я поздоровляю усіх вас із сьогоднішнім воскресним днем, а причасників – із прийняттям Святих Христових Таїн.

Сьогоднішня неділя – це Неділя всіх святих, після Святої Трійці. Її ще можна назвати неділею – днем ангела, бо згадуються всі святі, тобто наші з вами покровителі, імена яких носимо. Усіх вас вітаю з днем ангела! Є наш церковний календар, у якому написано «якісь імена», імена, які ми носимо, але життєписів [тих святих] не знаємо. [Буває, що] немає окремого виділеного дня, ну як, наприклад, свято Миколая, чи Івана, чи інше... Немає встановленого дня. То цей ось день вважається днем ангела всіх тих: всі [сьогодні] іменники, якщо протягом року в календарі немає чітко відзначеного дня [їхнього] небесного покровителя, це вважається вашим днем ангела. Тому це наше величне і радісне свято, Всіх святих.

Наступна неділя буде Всіх святих землі української, і це окремо виділено, і буде святкування на Козацьких могилах.

Сьогодні ми починаємо розмірковувати над П'ятдесятницею, яка пройшла, але залишила для нас не просто згадування про свято, а залишила для нас сенс нашого життя – наше спасіння. Тому, що сенс П'ятдесятниці – не просто «немічне оздоровлювати», як описується про Святого Духа. Дух Святий «немічне оздоровлює і недоставчу доповнює» не лише в цьому сенсі. Бо кінцевий сенс нашого життя – це наше спасіння, не просто правильне і праведне християнське життя, а це правильне і праведне християнське життя, спрямоване до Царства Небесного, спрямоване до вічності, до Бога, – ось це найголовніше. Не просто зробити добрий вчинок, а – що ти мав на увазі, коли робив цей вчинок, що відбувалося в твоєму серці. Ти його зробив від потреби своєї, чи від обов'язку свого, чи від моди, що так «треба» зробити?

Наприклад, волонтерство. Одні роблять від своєї внутрішньої духовної потреби допомогти воякам; інші це роблять, щоб їх зауважили, що вони роблять, бо вибори на носі, треба, щоб їх обрали як волонтерів або як учасників Майдану; чи вони роблять, щоб під видом волонтерства самим збагачуватися (і таке є). В [ім'я] чого ми робимо цю добру справу? Християнин це робить заради Царства Небесного, заради спасіння ближнього. Християнин входить у храм заради молитви, заради єднання з Богом. Бо [саме слово] «релігія» означає [по-латині] «відновлення єднання», тобто відновлення стосунків з Богом. Постійне відновлення, не одноразове, а постійне відновлення. А наша молитва – це засіб цього відновлення, коли ми спілкуємося з Богом. Так ось, ми ходимо в храм від нашої внутрішньої потреби чи ми ходимо в храм, щоби нас помітили? Стоїмо високо на солеї, щоб помітили, чи вдягаємось так, щоб сусідка помітила, що, [мовляв,] я була в храмі. Незалежно від рангу, ми лицеміримо. Ходим для показухи...

Так неправильно! Ходити треба до Бога, бо кожен наш вчинок Небом фіксується, ангели записують, а Бог бачить, тому що він Серцезнавець. Чого ти прийшов сьогодні до храму? Що ти тут хочеш почерпнути? Ти прийшов, тому що нема куди йти чи нема чим зайнятися? Чи йдеш тому, що «всі пішли»: сусідка прийде з церкви, а ти сиділа вдома? Незручно, треба також іти. Чи ти пішов, тому що хочеш торкнутися благодаті, помолитися, покаятися, попросити благословення і прийти оновленим, збагаченим, очищеним, натхненним до життя на цілий тиждень?

От яка думка приходить: з якою метою ми йдемо до храму? Це треба ставити перед самим собою. Сам себе запитай, у своєї совісті: чого сьогодні прийшов до храму? І безцільно ходити – недобре. Добре, що ти намірився, але якщо ти намірився, то і йди з відповідною ціллю, іди і розмовляй з Богом. Бо і знаходитись у храмі можна, а думати про своє. Співають, читають про духовне, а ти думаєш про зовсім інші речі. Тому виникає дисбаланс оцей в душі, коли ти двоїшся: там такий, а там – такий. Виникає проблема, проблема твоя внутрішня, бо ти не можеш достукатися до милосердя Божого. Гукаєш, та не сильно, гукаєш, а Бог тебе не те що не чує, а ти слабо гукаєш «Бог чує все»...

Зауважте на слова Спасителя: «просіть – і дасться вам». Здається, зрозумілі слова. Ми можемо знайти інше місце Священного Писання: «Господь – Серцезнавець». Якщо Господь Серцезнавець, Він знає все, що нам потрібно, то для чого нам просити? Можна поставити таке логічне питання? Можна. Господь знає, Він може, але Він чекає твоєї участі, тому що дав тобі свободну волю. І згадайте з книги Буття: створив Господь, і зробив все для людини, знав, що для неї потрібно, але залишив їй свободну волю. І сказав: «зі всіх дерев плоди їж, а з дерева пізнання добра і зла – не їж, бо помреш». І знав Господь, які будуть наслідки цього гріхопадіння? Знав. Не стримував? Не стримував. А чому? Свобідну волю лишив. А в чому суть цієї свободної волі? А в тому, що якби скерував, то це вже робот, а не людина, бо Сам Бог має внутрішню Свою свободу, а ми – образ і подоба Божа. То якщо ми маємо внутрішню цю свободу, то і Господь дає нам право вибору, як іти, куди іти, що робити, – оце важливий момент.

Інший важливий момент – це те, що ми коли ростем самі, то про це не розказуємо нашим ближнім, домашнім. Про що збираються і розмовляють якісь люди? Про те, що їх об'єднує. Ми в храмі зібрались тут, тому що нас об'єднує не просто храм, а православна віра, відповідне вчення. Те ж саме повинно бути в сім'ї, отакі ж стосунки. Про що повинні розмовляти? Не про те, хто був у храмі і в чому він був одягнутий, а про те, що ти почерпнув із храму.

Бо мені нагадується історія, яку розказувала одна з парафіянок. Дуже цікава і навіть смішна історія. Прийшла додому, чоловік не ходив до церкви. Вдома сидів, так трапляється, і вона прийшла в розстроєних почуттях. І ось запитує її чоловік: «Ну що, була?»

– «Була». – «Так що там було?» – «Все було гарно, і отець таку гарну проповідь розказував, я так перейнялась цієї проповіддю, я так сплакалась». – «Так про що він розказував?» – «Та не знаю, про що він там розказував, але я так сплакалась»...

Те, що сплакалась, це добре, це вираження твоєї душі. Але що лишилося для розуму, чого ти плакала? Чи тому, що він слізно говорив, плаксиво, чи тому, що він зачепив якусь таку сердобольну тему і ти сплакалась, бо згадала маму, згадала якийсь біль, згадала якийсь співчуття і сплакалась? А для розуму твого що ти взяла, для душі твоєї що ти взяла? Для сліз – зрозуміло що. Чим збагатилася твоя душа? А вона може збагатитися лише в одному випадку: коли ти і душею, і розумом перебуваєш у храмі, коли ти не просто вухами чуєш текст, а це лягає на серце твоє. Бо в Євангелії є слова: «мають вуха, а не чують, мають очі, а не бачать». Ось це якраз той приклад, коли сплакалась, «а чого – не знаю». Почула, а що чула?.. А що переказати, а чим ти жив цей час, коли перебував у храмі, чим збагачувалося твоє серце, від чого воно очищалося? Що ти взяв? Інакше це пусто проведений час: прийшов, постояв – і нічого не взяв. Гарно, що ти був у храмі, це дуже добре, але дерево багато випускає цвіту, та важливе чим? Плодами. Цвіло, цвіло, а плід де? Був у храмі? Був. А що ти звідти виніс? Що ти понесеш додому?

От поставте задачу перед собою, от ви приходите додому і хтось із ближніх питає: «Був у храмі?» – «Так, був». – «І що там цікавого?» Що будете розказувати? Ось треба щось розказувати. Не просто «я зустріла там таку з такою-то під'їзду, а той прийшов на такій-то машині, і бачила – та постаріла, а та помолоділа». Це інформація, а не духовне збагачення. І тому важливо, щоб не просто взяти інформацію, прийшовши в храм. Душею збагатитися, оцією благодаттю, яка перетворює твою душу і вводить її в стан щастливості, оцей піднесений стан душі, піднесений стан душі на якийсь проміжок часу. На тиждень.

Ви ж підходите всі: «Благословіть, владыко, щоб тиждень пройшов гарно». І я молюсь і благословляю вас. І ви моліться, і просіть, щоб тиждень пройшов гарно. Ти прийшов, накопичився, ця благодать могла ошчасливити тебе цей тиждень, кожен день. Бо ти зранку встав, перехрестився – і знову в тобі діє благодать, яку ти отримав у неділю, і в твоїй голові присутня та інформація, яку ти отримав у неділю, і знаходиш відповіді на всі свої питання. Тому це важливо, бо може виникнути тоді, якщо цього не буде, два полярні пояси з тим, із ким ми спілкуємось: ти про одне, а він про друге. А нема порозуміння, бо говорите про різне, живете в інших світах. А коли б ви говорили про одне? А говорити – це треба знати, а знати – це треба вчити, треба розказувати, треба самому прийняти, а потім вчити. Тому гарний учитель той, який був гарним учнем, який навчився і міг розказати, тому що виникає потім проблема покоління: батьки – діти. Батьки в храмі, діти поза храмом. А потім кажуть вам: «То щось там у

вас, а ми ось тут самі, сучасні». А не обов'язково нове – це сучасне, це просто нове. Не обов'язково воно має бути сучасним. Що б не перейшло – а що первинне: дух чи матерія? Вічний спір між релігією і атеїзмом: дух первинний чи матерія? Дух первинний, тому що «Бог є Дух», «Бог є любов», Він є вічність, а матерія появилася, коли її створив Бог. Спочатку! Оце слово «спочатку» означає, що створена матерія. Початок відбувся, а є початок, буде й кінець, а дух вічний, тому що душа безсмертна. Душа ж безсмертна? Безсмертна. Дух вічний. Ось і не стається поєднання між дітьми і батьками, нема розуміння, тому що нема спільної розмови, тому що ми думаємо, що ми найсучасніші. Молоді так думають, і інші так думають. Ми на різних полюсах, ми ідемо по різних дорогах: там, у вашому світі, одне, а в нашому світі – інше.

А смерть до якого світу належить? До якого належить? Ось так собі поставте [питання]. А хвороба? А рак до якого світу належить, який сьогодні страхає всіх? До якого належить? Тимчасового, вічного? Страшить? Страшить. Так ось, коли ти здоровий, не лукавомудрствуй: ви, [мовляв,] з одного світу, а ми з другого світу. Коли захворієш, я тебе тоді запитаю, з якого ти світу. Чи ти в той підеши, чи ти в той підеши? Чи в який тебе ангели поведуть. Тому ось всі ці питання ми повинні завжди перед собою ставити. Ставити для того, щоб розуміти, що ми всі з вами складаємось з одного тіла, з одної душі. А чому з одного тіла, з однієї душі? Тому, що від Адама всі. І не треба думати, що в нас свої закони працюють, а там інші закони працюють. Одні й ті ж закони. І для всіх вони однакові: чи ти прибиральниця, чи ти єпископ. Одні й ті ж закони. Правила одні й ті ж. Життєві установки і служіння в кожного різне: один виконує одні обов'язки, другий – інші обов'язки. А життя у всіх одне і те ж. Тому, що воно має початок і воно має кінець. І хвороби у всіх однакові: і в дітей, і в дорослих, і в чиновників, і в робітників – у всіх однакові. Хвороба чіпляється до будь-якої людини.

Ми з вами однакові, і в усі часи так було. Не треба думати, що нашим дідам і прадідам жилося легше, а нам важче, чи нам важче, а їм жилося легше. Тоді були б різні Євангелії, але Євангеліє одне і те ж. А чому? А тому, що людина одна і та ж у всі часи. Тому і Євангеліє одне й те ж саме, актуальне, нічого в цьому світі не міняється. Як сказано, «нічого нового під сонцем немає». Тому пам'ятайте про ці істини, що нічого нового під сонцем немає, але «шукайте Царства Небесного», в першу чергу всередині себе. Шукайте в першу чергу духовні істини, «і хто має вуха, нехай почує, і хто має очі, нехай побачить». А хто відчуває себе незрячим, моліться, кайтесь, набирайтеся благодаті, щоб Господь очистив вашу душу. «Блаженні чисті серцем, бо ті Бог побачать».

Бог вам на поміч, гарного всім вихідного!

* Виголошено 7 червня 2015 р., в неділю 1-шу після П'ятдесятниці, всіх святих, у кафедральному соборі Святої Трійці на завершення Божественної літургії.

— ДУХОВНА ШКОЛА —

ВПБА ЗАПУСТИЛА КУРС ОНЛАЙН-ЛЕКЦІЙ

У Волинській православній богословській академії стартував новий проєкт «Онлайн-академія. Вступ». Про це повідомив сайт vpba.edu.ua.

У рамках вступної кампанії 1–30 червня викладачі вишу проводять лекції в форматі зум-конференцій. Теми, які обговорюватимуться, допоможуть абітурієнту при вступі до академії.

Митрополит Луцький і Волинський Михайл у цьому проєкті поділився роздумами про бого-

словську освіту в сьогоднішньому світі.

Зокрема, владыка вважає, що в нових умовах Церква має змінювати позицію щодо священничого служіння. Якщо колись душпастир був більше прив'язаний до храму й звершення таїнств і обрядів, то нині більше треба ставати особистим духівником для мирянина. Таку потребу виявила й пандемія коронавірусу, яка внесла певні зміни в усвідомлення життя і смерті та дещо змінила наші пріоритети.

Священник має не просто, як дорожній знак, вказувати шлях, а повинен взяти на себе відповідальність за людей. І «не лише за їх духовне життя, а й за їх орієнтири у світському житті», – переконує митрополит Михайл.

Щоб долучитися до проєкту, слід зареєструватися в програмі «Зум» (Zoom) та слідкувати за повідомленнями на офіційних сторінках ВПБА. Там можна й детальніше дізнатися про новий курс.

Ольга ВЕРЕМЧУК

ВПБА

АКАДЕМІЯ - АБИТУРИЕНТУ - СТУДЕНТУ - НАУКА - КОРИСНЕ

Вступникові Правила прийому Приймальна комісія Бакалавр Магістр Колеж Information

РОЗДУМИ МИТРОПОЛИТА
onlineАкадемія / ВСТУП

ЕПАРХІАЛЬНИЙ КАЛЕНДАР

7 липня

День заснування храму: 30 років тому, 1990-го, – церква Покрови Пресвятої Богородиці в с. Хорохорин Луцького райдек.

День освяти храму: 25 років тому, 1995-го, – церква Різдва Йоана Хрестителя в с. Нові Червища Камінь-Каширського дек.

9 липня

День висвяти: 25 років тому, 1995-го, – протоіерей Микола Гой, настоятель парафії Святителя Миколая Чудотворця в Луцьку.

10 липня

День народження: 45 років тому, 1975-го, – протоіерей Петро Герасимук, викладач Волинської православної богословської академії, настоятель парафії Апостола Йоана Богослова в с. Сильне Цуманського дек. (Ківерцівський р-н).

11 липня

День заснування храму: 30 років тому,

1990-го, – церква Апостола і євангеліста Йоана Богослова в с. Уманці Горохівського дек.

17 липня

День заснування храму: 110 років тому, 1910-го, – собор Святої Трійці в Берестечку Горохівського дек.

21 липня

День освяти храму: 15 років тому, 2005-го, – церква Апостолів Петра і Павла в Ковелі.

24 липня

День освяти храму: 15 років тому, 2005-го, – церква Великомученика Димитрія Солунського в с. Гать Луцького райдек.

25 липня

День народження: 40 років тому, 1980-го, – протоіерей Микола Цап'юк, викладач Волинської православної богословської академії, настоятель парафії Святої Трійці в с. Липини Луцького райдек.

28 липня

День висвяти: 15 років тому, 2005-го, – ієромонах Димитрій (Франків), клірик парафії Мучениць Віри, Надії, Любові та Софії в Луцьку.

30 липня

День заснування храму: 20 років тому, 2000-го, – церква Святителя Миколая Чудотворця в с. Мстишин Луцького райдек.

День освяти храму: 120 років тому, 1900-го, – церква Великомученика і цілителя Пантелеймона в с. Рованці Луцького райдек.

Щирозадушно вітаємо вас із ювілеями, боголюб'язні отці, браття і сестри! Хай Господь благословляє усіх вас на многії і благії літа!

Інформаційно-видавничий центр епархії буде вдячний за повідомлення про помилки чи недопрацювання в цій рубриці газети, а також в календарному розділі сайту pravoslavivolyzni.org.ua. Ще краще звертатися за кілька місяців.

ПАЛОМНИЦТВА

14 червня – до Зарваниці. Виїзд о 6.00. Повернення – о 22.00. Пожертва 350 грн.

21 червня – до Маняви: скит – джерело «Сльоза Божої Матері» – водоспад Святого Духа – джерело Святого Духа. Виїзд – 20 червня о 23.30. Повернення – 21 червня о 23.30. Пожертва 600 грн.

27 червня – на нічну літургію в жіночий монастир Покрови Пресвятої Богородиці в с. Тростянець Ківерецького деканату. Виїзд 26 червня о 23.00. Повернення 27 червня о 04.00. Пожертва 100 грн.

27-28 червня – до святинь Польщі: Ченстохова, Краків. Зголошуватися не пізніше ніж за п'ять днів.

29 червня – 11 липня, 10-22 липня, 21 липня – 2 серпня, 1-13 серпня – до святинь Одещини: храми й монастирі в обласному центрі, чудотворна ікона Пресвятої Богородиці в с. Кулевча. Зголошуватися не пізніше ніж за 15 днів.

Реєстрація – не пізніше як за день до початку прощі (якщо не зазначено інше). Виїзд на всі богомілля – від Свято-Троїцького собору в Луцьку. Докладніша інформація та реєстрація – у паломницькому центрі епархії «Україна» (керівник Лариса Савчук) за тел. (050) 812-09-79.

БЛАГОДІЙНІСТЬ

ЖИДИЧИН: НОВІ РИСИ ВОЛОНТЕРСЬКОГО РУХУ

Добровольці при жидичинській обителі працюють близько року. Але тепер цей рух набув нових особливостей.

Як розповів декан монастирів епархії і намісник Свято-Миколаївської обителі архімандрит Константин (Марченко), проект одержав

назву Волонтерський рух Святого Симона Кириїнського.

Його основними завданнями є організація парафіяльного життя жидичинської громади. Добровольці завжди приходять на поміч, підказують під час богослужінь тому, хто розгублений і не знає, що робити. Також допомагають прибирати територію. В сучасних умовах ще й займаються її дезінфекцією, слідкують за дотриманням карантинних норм під час відправ.

22 травня в літньому лекторії обителі влаштували благодійний вечір для онкохворої дівчинки Каті Ребрини, щоб створити позитивні емоції для неї. Присутні писали їй листи, малювали, збирали книжки, а родина Стреченів подарувала скрипковий концерт. Волонтерська організація, яка постійно підтримує стосунки з батьками, створила відеозапис вечора. І Катя одержала його, а також листи, сувеніри та щире молитву о. Константина.

Очільницею руху є активна парафіянка Любов Фрадинська.

Ольга ВЕРЕМЧУК, Оксана КАРНКОВСЬКА

Світлина зі сторінки Волонтерського руху Св. Симона Кириїнського у фейсбуці

БУДЬМО ПИЛЬНІ!

УВАГА! НОВИЙ ФЕЙК

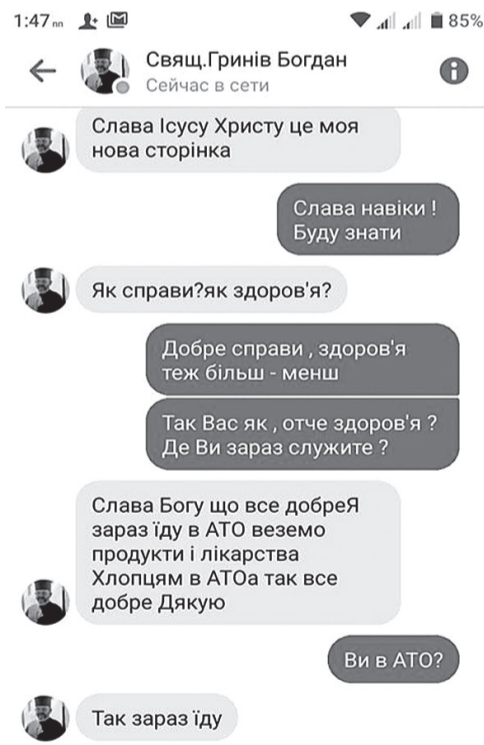
Духовенство епархії стало частіше заявляти про створення підроблених (фейкових) сторінок у фейсбуці, через які злочинці просять гроші від їхнього імені.

Такі дописи на початку року вже були на сторінках військових капеланів. А нині з'являються знову в інших священників. Зловмисники створюють фейкові сторінки для виманювання коштів на різні потреби, але особливо прикро, що нібито для потреб українських воїнів. Вони надають номер телефону, який просять поповнити.

Душпастирі закликають до обережності, перевіряти достовірність інформації. Священнослужителі не здійснюють розсилок для поповнення карток мобільних телефонів, а також банківських карток через особисту пошту, а спілкуються з друзями особисто або подають інформацію відкрито.

Напередодні стало відомо про створення фейкових сторінок протоієреїв Богдана Гриніва та Андрія Сидора (декан Горохівського благочиння).

Оксана КАРНКОВСЬКА

Шановні читачі, дорогі брати і сестри! Не використовуйте наш часопис у господарських цілях. Якщо газета Вам уже не потрібна – передайте її ближнім або в бібліотеку

СЛОВО ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ УКРАЇНИ – НА ВОЛИНІ	ЧИТАЙТЕ Різноманітна духовна література: запитуйте у храмах, книгарні-бібліотеці «Ключі» за адресою: Луцьк, просп. Волі, 2 (навпроти ЦУМу, біля обласної юнацької бібліотеки). Розпорядок роботи: будні – 9.30–19 год; свята, суботи й неділі – 10–17 год.	ДИВІТЬСЯ Передача «Духовна абетка»: субота, 20.30; повтор у неділю о 16 год., середу – о 7 год. «12 канал»	СЛУХАЙТЕ Передача «Благо»: неділя, 7.30, FM-радіостанція «Сім'я і Дім» (102,4 МГц).	ЧИТАЙТЕ, ДИВІТЬСЯ, СЛУХАЙТЕ Сайт pravoslavivolyzni.org.ua – історія, устрій епархії, святині, персоналії, документи, новини, фото, відео, газета, книги, аудіо, передруки.
--	--	--	---	--

ВОЛИНСЬКІ ЕПАРХІАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Свідцтво про державну реєстрацію: ВЛ № 219 від 03.08.2004 р.
Засновник і видавець – Управління Волинської епархії Православної церкви України (Волинська духовна консисторія)
Друк – ПРАТ «Волинська друкарня» (Луцьк, просп. Волі, 27). Тел. (0332) 710-301. Зам. №460 Наклад 1500 пр. Передплатний індекс 91241.

РЕДАКЦІЯ
Віталій КЛІМЧУК (головний редактор), Віктор ГРЕБЕНЮК (літературний редактор і коректор), протоієрей Віталій СОБКО, Микола ВОЛОШИН (верстка)

При використанні матеріалів часопису для публікації в інших ЗМІ посилання на нього обов'язкове. Редакція не завжди поділяє позиції авторів, які несуть відповідальність за достовірність поданої інформації, та залишає за собою право редагувати матеріали або не друкувати їх зовсім. Рукописи не рецензуються і не повертаються, листування з читачами – тільки на сторінках газети.

ДОВІДНИК ВОЛИНСЬКОЇ ДУХОВНОЇ КОНСИСТОРІЇ

43025 Луцьк, Градний узвіз, 1
volynkonsistoria@ukr.net
Час роботи: понеділок–п'ятниця (крім святкових днів), 10:00–16:00, обідня перерва – 13:00–14:00

КЕРУЮЧИЙ ЕПАРХІЄЮ
Митрополит Луцький і Волинський МИХАІЛ. Тел./факс (0332) 72-44-64

КАНЦЕЛЯРІЯ
Канцлер – протоієрей Микола ЦАП. Тел. (0332) 72-53-63
Віце-канцлер – протоієрей Олександр БЕЗКОРОВАЙНИЙ. Тел. (0332) 72-44-64

ІНФОРМАЦІЙНО-ВИДАВНИЧИЙ ЦЕНТР
Тел. (0332) 72-21-82
Голова центру – протоієрей Віталій СОБКО. Моб. (050) 661-56-68
Інформаційна служба (збір та опрацювання даних про діяльність епархії) info@pravoslavivolyzni.org.ua
Сайт – pravoslavivolyzni.org.ua info@pravoslavivolyzni.org.ua

Пресслужба (співпраця зі ЗМІ) – прессекретар протоієрей Віталій СОБКО. Моб. (050) 661-56-68 Pres-sluzhba@ukr.net
Газета «Волинські епархіальні відомості». Hazeta.vyev@gmail.com

Телестудія «Собор» – гол. редактор диякон Сергій ПАНАЩУК
Радіостудія «Благо» – головний редактор протоієрей Віктор ПУШКО. Тел. (095) 126-40-77. Blaha@ukr.net
Видавничий відділ і книгарня-бібліотека «Ключі» – завідувач Дмитро ГОЛОВЕНКО. Тел. (050) 339-73-66, (067) 570-57-97 kijuchi@ukr.net

КАПЕЛАНСЬКА СЛУЖБА
Старший капелан – протоієрей Олександр БЕЗКОРОВАЙНИЙ
Інспектор з питань місійної діяльності – протоієрей Юрій БЛИЗНЮК. Тел. (0332) 20-00-25, моб. (095) 538-05-87

ПАЛОМНИЦЬКИЙ ЦЕНТР «УКРАЇНА»
Керівник Лариса САВЧУК. Тел. (0332) 71-83-77, моб. (050) 812-09-79

Уповноважений епархії у справах сім'ї – протоієрей Василь КЛОЧАК. Моб. (066) 571-75-27, (097) 180-20-43

ПРИГАЛЬМОВАНЕ ПРОЗРІННЯ

Ми вже звикли до того, що суспільна думка на пріоритетні цінності формується в надрах людської свідомості завдяки зовнішнім чинникам. І якщо колись вона विकристалізувалася завдяки безпосереднім людським контактам, то нині кожен, сидючи вдома, може формувати її, зомбуючись від телевізійного та комп'ютерного екрана. Це не тільки «досягнення» цифровізації та демократії в країні. Кожній людині Господь дає право власного вибору дороги прозріння. Притім Усевишній не залишає жодного вірянину на розпутьті безпомічним. Він наділив кожного із нас неабияким розумінням світу, вклав у наше вуха та свідомість істинні правила співжиття у заповідях та біблійних канонах. Як же ми відповідаємо на такий щедрий Божий дар, чи користаємося Його заповідями?

Традиційна тема моралі та співжиття із ближнім цього разу залишиться трохи осторонь. Згадаймо історію творення незалежності нашої держави. У серпні ми наблизимось до символічно важливої сходинок: у 2021-му – тридцятиріччя Незалежності. Проте трьома десятиліттями самостійність не вимірюється. Історія згадує часи давньоруських князів, Козащини, УНР як вагомий щаблі до поважного ювілейного виміру. Але нинішні 29 років Незалежності так і не спромоглися узаконитись у вільній суверенній державі на створення великого Державного Герба (тризуб це малий Герб), переважання української мови в усіх регіонах,

належної шани справжніх синів і дочок Вітчизни – героїв, що поклали життя за самостійність омріяної держави...

Щось подібне відбувається зі здобуттям і визнанням автокефалії Православної церкви України. Омріяна подія відбулася 6 січня 2019 року: тоді ПЦУ отримала Томос про автокефалію від Константинопольського патріархату. І якщо порівняти 24 серпня 1991 року із цією знаменною датою, то бачимо багато незрозумілих колізій нашої поведінки (йдеться про сприйняття цього факту вірянами). Якщо у 1991 році над установами затріпотіли жовто-сині знамена, то українські храми масово не поспішили перейти під стяг омріяної незалежності церковної.

З моменту заснування Православної церкви України до неї приєдналися близько 600 парафій Московського патріархату (їх усього ж 12 тисяч). Із них на Волині – до 120. Перша хвиля переходів завершилася несподівано швидко. Предстоятель ПЦУ Митрополит Епіфаній очікує, що надалі відбудеться ще одна. При цьому Церква не хоче «створювати всередині країни релігійний фронт». Це і не личить такій поважній інституції як Церква – загострювати між вірян конфлікти і сіяти у їхніх серцях насіння незгоди. Всі сподіваються на свідоме і добровільне рішення людей.

Минулого року Церква Еллади й Олександрійський патріархат визнали ПЦУ. Вони відіграють важливу роль у православному світі. За опти-

містичними очікуваннями, ближчим часом буде визнання і з боку кількох інших помісних Церков.

Виходить, що світ краще зорієнтувався в українській релігійній ситуації, ніж ми у себе вдома? Що гальмує нашу свідомість зрозуміти цілком реальні, правдиві речі? Чи пропаганда із Кремля діє на мізки вірян більш ефективно, ніж бачення справ на місцях? Адже відомо, яку активну агітацію ведуть північні сусіди, аби вставити палки у колеса нашого руху до тям. Крім зомбування московських батюшок, які ведуть за собою отари обмежених інформацією прихожан, московські пропагандисти борються зі Вселенським Патріархом, із рук якого ми одержали Томос.

Нагадаємо штучно створений і механічно роздутий окремими турецькими проісламістськими медіа скандал навколо Константинопольського Патріарха Варфоломія: разом з іншими немусульманськими лідерами Туреччини його провокативно й голосливо звинувачено у «підтримці тероризму» та співпраці з Фетхуллахом Гюленом, головним опонентом чинного турецького президента.

Усе це виглядає як добре спланована та проплачена акція «третіх сил», які зацікавлені в підриві авторитету найважливішої фігури православного світу, – Російською православною церквою, яка через надання Патріархом Варфоломієм автокефалії Українській Церкві

втратила перспективу перетворитися на найвпливовішу. РПЦ є грошовитим опонентом Патріарха Варфоломія і започаткувала цілу систему дій, що мають на меті дискредитацію його особи та маргіналізацію Вселенського Патріархату за всіма напрямками: так підсумовує відомий релігієзнавець Андрій Юраш.

У Криму після анексії продовжує діяти Українська православна церква (Московського патріархату), в той час як УПЦ КП, яка тепер стала частиною об'єднаної ПЦУ, опинилася «поза законом». 2014 року УПЦ КП принципово відмовилася перереєструватись у Криму за законодавством Росії, після чого почалися переслідування. Архієпископ Сімферопольський і Кримський ПЦУ Климент зазначає, що на тлі триумфу з приводу автокефалії не варто забувати проблеми Української Церкви на півострові.

Ситуацію з нею, напевно, вдасться вирішити тільки після деокупації Криму. А які перспективи чергових хвиль прозріння в Україні? Чи зможемо ми врешті-решт позбутися окупації свідомості серед населення в селах та містах на материк, де над місцевими радами майорить синьо-жовтий стяг, а в кабінетах чиновників на чільному місці красується тризуб, – затверджений поки що малий Герб нашої великої держави, що наближається до тридцятирічного ювілею?

Віталій КЛИМЧУК

ХУДОЖНЄ СЛОВО

ВІЛЬНЕ МІСЦЕ

Новела

Щоразу, коли ми їхали на прощу, поруч зі мною сиділа Алевтина Сильвестрівна, стара, худа, інтелігентного вигляду, завжди вдягнена в темне. І мовчазна. Ми з нею об'їздили всі маршрути єпархіяльної паломницької служби, деякі навіть по багатому разі, однак я, можна сказати, нічого не знав про неї. Мав лише про всяк випадок номер телефону, але так ніколи й не подзвонив.

Та ось тепер, чого ніколи не було, Алевтина Сильвестрівна запізнювалася. Ми ждали її п'ятнадцять хвилин... пів години... ба навіть довше... Уже почав нервуватись водій, стали нудитись богомольці. Врешті я пішов за два перехрестя до автомата й подзвонив. Ніхто не піднімав трубки.

Тож ми вирушили без Алевтини Сильвестрівни. Було чудно, що нема її поруч, і взагалі було чудно, що в автобусі є вільне місце: тоді, у дев'яності, почався просто якийсь бум релігійності, тож люди відкривали для себе новий вид проведення часу – паломництва.

Проте місце пустувало недовго. Вже на останній вулиці, за останніми хатами, на засніжену дорогу вибіг якийсь чоловік і відчайдушно замахав руками. Водій пригальмував. Тоді транспорт ходив дуже погано, а за стоячих пасажирів штрафували, але ж є вільне місце. «Заберіть мене, заберіть, Христа ради!» – страшно заволав перехожий, тож його мерці пустили в салон.

Чоловік, побачивши вільне місце, гепнувся на сидіння й захопився розтирати змерзлі руки. На ньому була стара засмальцьована осінка, без двох гудзиків, поїдена міллю кроляча шапка; тижнева щетина ледь прикривала синці й виразки, і сильно тхнуло перегаром.

– Але ж ви навіть не спитали, куди ми їдемо, – звернувся я до несподіваного попутника. – Може, не по дорозі?

– По дорозі, по дорозі. Мені – аби світ за очі. – І трохи згодом: – А куди їдем?

– На богомілля. До чудотворних.

Схоже, він таких слів не знав, тож я повторив:

– Молитися по святих місцях нашого краю.

Чоловік, зачувши це, згріб у жменю свою нещасну шапку й радісно перехрестився:

– Ну я ж кажу, що по дорозі. Ви тільки мене доведіть, не покиньте, га?

– Авжеж, не покинем.

Поїздка була триденною. Молилися, ставили свічки, писали записки за здоров'я і за упокій, прикладалися до реліквій – щіпочки гробу Богородиці, головки голгофського цвяха, шматочка пояса Івана Хрестителя, чудодійних образів, умивалися в джерелі Святої Ликерії, вистоювали молебні.

Попутник (ми його відразу стали назива-

ти братом Іваном, хоч той і не представився) ходив за нами як мала дитина, боячись загубитися, робив усе, як ми, і мав дедалі більш натхненний вигляд. У монастирських трапезних для прочан він блискавично з'їдав усю пайку і пив багацько свяченої води.

Дорогою назад брат Іван був уже свій серед своїх, тож розговорився. Лице його, хоч іще більш заросле сивіючою щетиною, мало вдоволенний, вдячний вигляд, а очі, спершу безбарвні й помутнілі, яскрили й усміхались.

– Жінка мене покинула, через п'ятику, а мама вмерла. Я став жити сам у старій хаті. Друзьяки, з якими я й раніше спивався, вже не боялись ні жінчиних прокльонів, ні маминих докорів: ходили як до себе додому, завсіди з випивкою і закускою. Бувало вже, що я кілька днів не виходив з хати за п'янкою. Ста-

ло боліти то те то друге. Але часу одуматись не було: тільки трохи протверезуєш – і знов друзяки рип у хату, і знов наливають. Зробився як свиня: лиш п'ю, їм і сплю. Не вмивався, не брився... Вже й говорити по-людськи забув.

Та часом помічав щось нове. Стали появлятися у компанії якісь чоловік з жінкою, на наших не схожі. Тепер горілка на столі не переводилась. Бо раніше випили – і нема, жди до завтра. А тепер все є та й є. Всі йшли додому, а в мене посеред хати – ящик горілки. А закуски завжди мало.

Стало мені сильно боліти всьєке тіло, а ще чулися голоси. Еге, думаю, то я так до чортків вже допиваюсь.

Одного разу вийшов на двір, стрілась мені сусідка й каже: «Ти, хлопче, гляди, не пускай до хати чужих, бо напоять казна-чим, дадуть підписати якісь папери – і вже на ранок то їхня хата, а ти станеш божом. Або допоять, що відкаже печінка, та й хата – їхня».

Я те почув, подумав, що, може, й правда, але – знов за старе. Та ті голоси мене мучили, кричали навколо мене, а потім і в голові, страшними криками.

Позавчора то було зовсім невидержки, я вибіг на дорогу й зупинив першу машину, щоб кудись втекти, кудись подітися. От так я серед вас.

– Куди ж ви тепер? – спитав я брата Івана, коли він скінчив свою історію. – Знов у ту ж хату, до тих же друзяк і до тих же чортяк?

– А їх там більше нема й більш не буде, – твердо сказав брат Іван. – Я з вами. Спаси, Господи, всьєнью громаду, – вклонився у проході. – Куди їдем на другий раз?

...Прибувши із прощі, я вирішив усе-таки передзвонити до Алевтини Сильвестрівни: спитати, що сталося, перепросити, що не дочекались.

– Мама померла, три дні тому, – почувся густий баритон.

Віктор ГРЕБЕНЮК